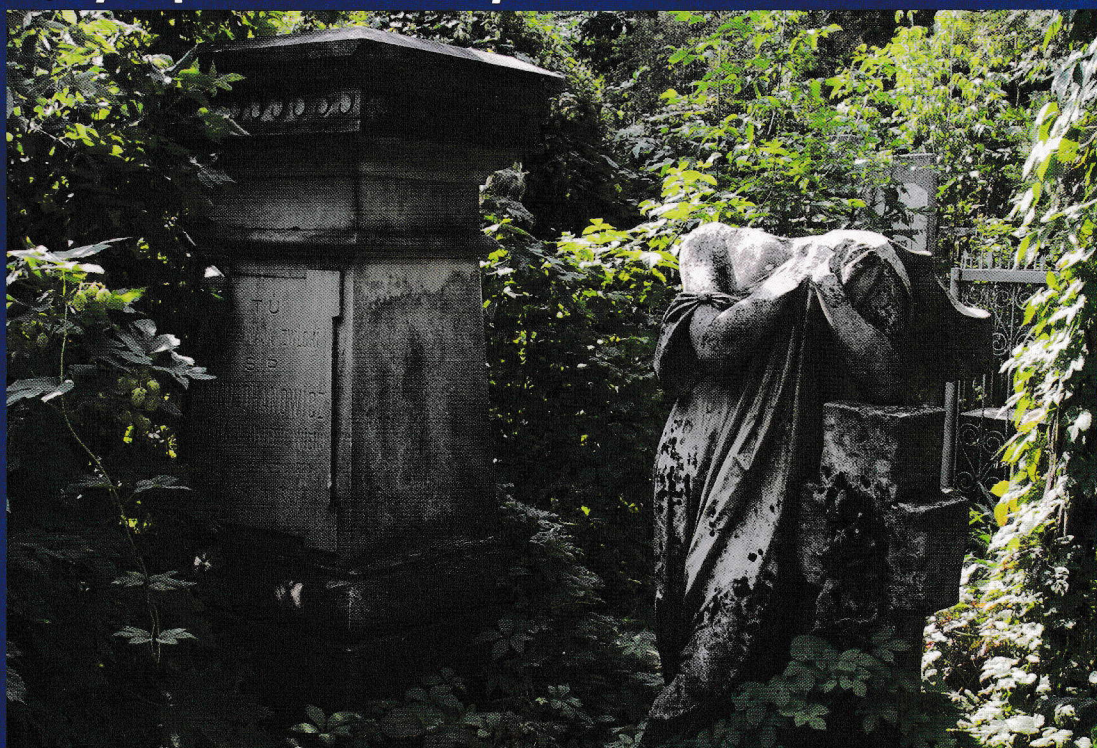

Język polski dawnych Kresów Wschodnich

Semper®

OLHA MAKAROWA

TESTAMENT SEWERYNA POTOCKIEGO Z POTOKA Z 1659 R.

Do ksiąg sądowych w Owruczu 2 czerwca 1678 r. oblatowany został testament Seweryna Potockiego, sporządzony dwadzieścia prawie lat wcześniej (księgi urzędu grodzkiego w Owruczu 1678, 1679, 1680 r.). Namiestnik podstarostwa owruckiego Michał Konczakowski informuje nas, że stawił się przed nim Franciszek Potocki, syn autora testamentu — Seweryna Potockiego. W drzewie genealogicznym Potockich nie udało się znaleźć ani Seweryna, ani Franciszka Potockiego.

Księgi sądowe w Owruczu były w tym czasie prowadzone w języku polskim i ukraińskim. Po polsku pisano główne części zapisów, językiem ukraińskim pisarz posługiwał się tylko we wstępie (protokole) i czasem w eschatole. Ale w zasadniczym tekście zapisek zdarzają się nieoczekiwane przejścia z języka polskiego na ukraiński.

Testament napisany jest w zasadzie poprawną polszczyzną tamtych czasów, ale też jego autor był człowiekiem oświeconym. Co prawda mógł pisać pod dyktando Potockiego zupełnie ktoś inny, ale też jakoś wykształcony, bo jego pan był człowiekiem moźnym i musiał mieć na dworze osoby umiejące dobrze czytać i pisać.

Zwracają uwagę niektóre cechy fonetyki pisarza. W szczególności odnotować należy:

— denazalizację samogłosek nosowych, np.: *stanowszy* 21r, *premissa* ‘premissa’ 21r, *sie* 21v, *za dusze moię* 22r, *policzancach* 22r, *tę kaplice* 22v, *na chwale Bogu* 23r; o denazalizacji świadczą także zapisy hiperstaranne: *serce skruszonę y ponizonę* 21v, *dobrodziejstwo swoię* 26r, *ciało moię* 22r, *ojcowie Karmalicę* 22v, *naługcemu* 23r;

— dawną grupę **ir* w postaci *ir* (*yr*) w wyrazach: *szyroki* 21r, *obdzirano* 22r, *Zytomirskim* 22r, ale także w postaci *er* w: *smierci* 21v, *pierwszy* 23r;

— wpływ fonetyki ukraińskiej na wahanie nagłosowego *v ~ u*: *upisany* 21r (a współgra z tym forma ukraińska na końcu tekstu: *уписано* 26v);

— wpływ fonetyki ukraińskiej także w: *szesdziesiąt* 25v; *Preżowach* 22v; może: *miłoserdziu* 21v;

— archaiczną z dzisiejszego punktu widzenia formę: *swowolą* 23r ‘swawola’.

W przyszłości przewiduję omówienie struktury i stylu tekstu z uwzględnieniem innych testamentów z ksiąg sądowych na Ukrainie.

(21r) 19. *Облята тестаменту зешлого его мл пна Северина Потоцького року тисеча шестсотъ сѣмьдѣсятъ осмого мѣца июня второго дня.*

На вряде кгородскомъ в замъку его кр мл овруцькомъ передо мною, Михалом Кончаковским, намесникомъ подстароства овруцького, и книгами нинѣшними кгородскими овруцькими. Personaliter stanowszŷ urodzonŷ jego mlċ pan Franciszek na Potoku Potocky, premissa solleniter, manifestował y protestował, ze acta owruckie przed tem non patebant, dla ktorych nieodwarcia y do grodu niesprowadzenia nizey mianowanŷ testament nie był actykowanŷ, y osobliwie protestował na przeciwko wielmożnemu jego mlst panu Janowi Karolowi Potockiemu, podkomorzemu Brasławskiemu, jako opiekunowi swemu, testamentem od zeszłego niegdy jego mlċi pana Seweryna Potockiego, rodzica swego, naznaczonemu o zatrzymanie dotąd, niewiedzieć dla czego, tego testamentu; przez ktorę zatrzymanie y do act niepodanie w roznych okaziach szkody niemałe ponosił. A jż teraz acta patents tedy precaccendo su ā jndemnitati, jako прѣтко до рѣк од мianowanego jego mlċ pana podkomorzego ten testament dostał dla wpisania do xiąg ninieŷszych grodzkich owruckich per oblatam podał, o czym ten testament szyrzey w sobie opisiuē, ktorego podawszy prosił, aby był przeięty y w xięgi ninieysze upisany. Ja tedŷ, urząd do xiąg przymuiąc, czytałem, ktorŷ tak sie w sobie ma.

W ymie Oyca, Syna y Ducha Świętego w Troycy Święteŷ nierozdzielnego, Amen. Ja, Seweryn s Potoka Potocky, widząc się byc w leciech podeszłych na nieomylny || (21v) na nieomylny a najpewniejszy wyrok Bozky, w ktorым się nicht śmierci uchronic nie moze, pomniący owszem jako smertelny, lubo na ciele chorŷ y słaby, przy smysłach iednak doskonałych skazania Bozskiego, dla niepewnej godzinŷ śmierci oczekiwaiąc, Naywyszszemu wszystkiego stworzenia Stworcy niegodny podziękowawszy, ze tyle czasu y zdrowego umysłu na ublagania maiestatu iego Świętego y rozporządzenia domu z szczegulnego dobrodzieystwa swego, pozwolic raczył, zeby po śmierci moiey zadnŷch terminow prawnych y turbacy nie znajdowało się, lecz wszystko wedle woli Bozkieŷ y tego rozporządzenia moiego stało sie y odprawowało, zabiegaiąc iakim kolwiek nieznaskom, albo ludzkim zamysłem, wyraznemi, rzetelnemi y iasnemi słowŷ z dobrej woli swojeŷ bez zadney namowy, lecz jako sam Bog do serca dał, y iako naysłuszniey widziałem ten ninieŷszy testament, y ostatnią wolą w pogrzebie legatiach y wszystkich dobr mnie od pana Boga danych czynie dispositiā jch mciōw panow opiekunow y executorow nizey opisanych, żadaіąc y horącą prosząc, aby dla miłości Bozey y summienia swego we wszystkich punctach, iako tu wypisano tę moię ostateczną wykonali wolą, a na te wszystko niewymownemu ŷ nigdy nieogarnionemu miłosierdziu Boga w Troycy iedynego mocno ufaiąc, ktorŷ serce skruszonę y ponizone od niepoiętej dobroci swojey nie zwykł oddalac, rzetelnie się manifestowawszy zem w wierze święteŷ katolickiey bieg zycia swego prowadził y do ostatniego zycia mego kresu prowadzić; będę dusze swoje w ręce Pana wszystkiego stworzenia y szczyrey dobroci, takze miłosierdziu oddaię przy niegodney suplice, aby Naywyszszy Stworca, niepomniąc na grzechy y ułamności moię, ale jako Bog miłościwŷ,

przyiść do s
powinno. P
karmalitan
nami spólni
skonczonę
w kosciele c
Zofią Tresci
Potockich —
chrześciansk
swieckich na
dla tego swi
nieprzyiaciel
kościół w Po
y zapisuię s t
sławneŷ pam
testamentu m
xiądz official
zniosszy się z
wowac, maią
rosporzadzam
wies Skomoro
ktorom już pra
dożywoie był
Berdyczowski
czancach będą
tylkom sobie d
testamentem m
malitom zapisa
uwalniaiąc ma
Aksakow s pro
wach y Korpił
pięc tysięcy z m
jako pani doży
juz za łaską Boz
a oycowie Kar
odebraniu (sobi
się obligowali d
executorowie te
postrzegac, a ze
mnie skonczona
synow moych, y
Tedy tak chce m
iętności tych prze

przyiąć do siebie, raczył ciału zas moię, ze do ziemi wracac się || (22r) wracac się powinno. Ponieważ tą intentią fundacją nizey opisano uczynilem do klasztoru karmalitanskiego Berdyczowskiego, zebym tam z małżąką moią pierwszą y z synami spólnie pochowany był, y teraz ta iest wola moia. Jednak, jeżeliby dla nie-skonczonego w tamtych kraiach pokoiu tu, w tych kraiach smierc nie zaszła, tedy w kosciele oyczystym domu mego w Potoku przez miłą małżąkę moię — panią Zofią Trescinskiego Potocką, y przez urodzonych panow Karola, Jana y Andrzeia Potockich — synowcow moych, za staraniem onych a kosztem według obrzędów chrześcianskich y stanu szlacheckiego pochowane było, zadnych iednak zbytlow swieckich na pogrzebie moym niezazywając y srebra na trumnę moię nie kładąc, dla tego swieze przykłady, ze pod czas swey woli kozackiey y za nastąpieniem nieprzyiaciela ciału zmarłych z grobow wyjmowano y one obdzirano. Na który to kościół w Potoku, gdzie ciało moię będzie leżało złotych polskich pięćset leguię y zapisuię s tey sūmy szesciu tysięcy złotych, która zostaię u małżaki y potomkow sławney pamięci pana Krzysztofa Gniewosza, które maią byc przez executorow testamentu mego oddane, a po oddaniu y odebraniu mianowaney sūmy jego m̃ xiądz official Lubelsk̃y pleban Potocky za dusze moię grzeszną według uwagi zniosszy się z jch mciām pañy executorami, muszą swętą w kazdy tydzien odprawowac, maią porządek tez taky czynie około ubogiej maiętnosci moiej, y tak ią rozporządzam y miec chcę naprzod, gdy Pan naywysszy da pokoy. Maiętnosc, wies Skomorochy w wojewodstwie Kiiowskim a powiecie Zytomirskim leżącą, ktorom już prawnie legował klasztorowi Berdyczowskiemu, tylkom sobie na niey dozywoie był zostawił, po smerci moiej ma byc oycom karmalitom do klasztoru Berdyczowskiego oddana ze wszystkim, takze sūme na maiętnosci siebie policzancach będącą, ktorom już takze temu z klasztorowi Berdyczowskiemu zapisał, tylkom sobie dozywotcie był zostawił. Tedy y tę sūmę \ (22v) sūmę ostatnią wolą testamentem moym, pozywotnie moym, leguię do tego, zem tymze oýcom karmalitom zapisał na maiętnosci moiej sūmę dwadziescia tysięcy w Lublinie. Tedy, uwalniając maiętnosc moię od tego ciężaru, sūmę piętnascie tysięcy u panow Aksakow s proccitią za tak wiele lat zatrzymaną, według zapisu na wsiach Preżowach y Korpiłowce będącą, tym ze oycom Karmalitom leguię aresidium, toiest pięć tysięcy z maiętnosci moiej za uspokojeniem tamtych kraiow małżąką moią, jako pani dozywotnia, płacic powinna będzie z jntraty tamtych maiętnosci. Tedy już za łaską Bożą temu z klasztorowi dosic się czyni według przepomozenia mego a oycowie Karmalicę przy tem klasztorze będące, gdy Pan Bog da pokoy po odebraniu (sobie) sobie maiętnosci y sum maią tez podług obligi swoiej, którą mi się obligowali dosic z siebie czynic, y na kozdý dzien mszą swętą miewac, czego executorowie testamentu mego, a po doysciu lat syn moy Franciszek Potocky, ma postrzegac, a ze kaplica przy klasztorze y kosciele Berdyczowskim nie iest przez mnie skonczona, iako by miała być, gdzie ciała niebożczykow Andrzeia y Szymona, synow moych, y ciało małżaki moiej Nastaziej Pilipowskiego Potockiej leżą. Tedy tak chce miec, aby gdy pan Bog da pokoy y przydą xięza karmalici do maiętnosci tych przez mnie temu z klasztorowi fundowanych, tedy ci z xięza karmalici

tę kaplice powinni sporządzić y dokonać w murowaniu y we wszystkim, co należy. Gdyż tym że xięży karmalitom na murowanie tej kaplice y na sporządzenie posadzki y innych rzeczy do Lwowa y rzemieśników lwowskich ja sam dałem był kilkanastę set złotych, które y teraz przy nich zostają, także y wszelakie ochędostwo, tak ołtarz, iako y apperata do ołtarza, które należą iako na ochędostwie sprawie, w te ten że klasztor ma gdyż intraty s tych majątności y sum pieniężnych oycowie karmalici nie mają mieć, które na ochędostwo tej kaplicy, iako się y w zapisie dołożyło tego, obracać mają kościół w Wielednikach, którym || (23r) którym zbudował na chwałę Bogu wszechmogącemu, ma już ode mnie pierwszy testament fundusza y osobliwy fundusz przez mnie uczyniony, które przy xiędzu plebanie Wielednickim, xiędzu Stanisławie Czyrskim, y teraz zostają, y w których co za nabożenstwo pleban przy tym kościele będący y w które dni odprawować mają. Tedy ten testament funduszu mego, jako y samy osobliwy fundusz, tym terazniejszym testamentem moym we wszystkim stwierdzam y approbiuję y mieć chcę, aby się podług tych funduszów sprawowano czego postrzegac mają przerzeczeni panowie Jan Karol y Andrzej Potocscy, synowcowie moji, jako executorowie tego testamentu mego. A po doysciu lat syn mój ma tego we wszystkim postrzegac y doglądać. A że ten że kościół Wielednicki jest spustoszon y oszarpan y przez swowolę kozacką, tedy w ozdobie onego, gdy Pan Bog da pokoy, z dobr moich, iako y tych, którem na ten że kościół fundował, ratować y naprawować mają przerzeczeni executorowie testamentu mego pospołu i xiędzem plebanem Wielednickim. A iż tego z kościoła Wielednickiego apperaty y ochędostwo zostają tu przy mnie, s którego srebra kielich w zastawie u oyców wykupion y ma być y tę ochędostwo kościelną wszystkie podług rejestru przy xiędzu plebanie Wielednickim będącym, iako y kielich odszukan y, temu z kościołowi Wielednickiemu oddać mają być, majątności moje leżące dziedziczną zastawę, y sumy pieniężną wszystkie, y wszelakie przez niebłogosławieństwa Bożego, y z starania pracy moiej, na bycie w wojewodstwie Kiiowskim będące, włosc Wielednicką y Chłuplanską ze wszystkimi poddanymi y przynależnościami do tej włosci należącymi, synowi memu miłemu — urodzonemu Franciszkowi Potockiemu, iako prawem Bożym y prawem przyrodzonym należącemu dziedzicowi, tym ostatnię woli moiej testamentem leguję i zapisuję || (23v) y zapisuję także majątności, y tu w wojewodstwie Lubelskim leżącą część w Potoku, część oyczystą, y części zastawę w Sumach od niebożczyka pana Kostantego Sługockiego y pana Alexandra Sługockiego będące ze wszystkimi tych części pożytkami, przynależnościami y poddanymi, iako y samę sumę na tych ze częściach y poddanych będąc leguję y zapisuję, a że pod tę zamieszanie w oyczyźnie czasy uchraniając się rąk nieprzyjacielskich pewną sumę moję do synowca mego — pana Arnolfa Potockiego, y rzeczy ruchomych nie mało, co się wszystko rachuję na osmnastę tysięcy y kilka set złotych, do schowania dałem onimu ufając, jako synowcowi przy nim zostawiłem, że nad wolą moję złotych polskich dziewięć tysięcy s tej sumy moiej na majątnosc wolą Rzeczycką y Dąbrowę

panu grodzkie
protestacja jest
dochodzić tak
obaczywszy się
prawa swego
residium tej s
opuszczam. Je
w zastawnej te
czynie chciał, a
prawnie dochod
zlecam y te ted
iętności dziedz
długiem prostym
dwa tysiące prze
nemu Franciszk
zapisuję, którego
przy miłej małż
swoiej, której n
dziedzicznych za
[!], do moich za
zywocia tym że t
swoym krzywd n
a zem w grodzie S
na majątności me
służyc mają, a ze
stań, żeby miła i
|| (24v) majątności
będących, to jest w
poddanych, także
działkom moym
wszelakich osob
jakoby dla stada, s
przez wszystkie cz
moim radziła, daie
y postanowienia za
kich dobr moich.
zebrania tej sumy
czas urodzonego sw
tego testamentu me
Potockich, synowco
prawnych, albo w ja
moich podymowali
dwieście złotych, kt

panu grodzkiemu udał y prawo na się y potomki swoją otrzymał, o co wszystko protestacja jest ode mnie w trybunale Lubelskim uczyniona, do której prawnie dochodzić tak summę, jako y rzeczy w niej opisanych, umyśliłem, że potym obaczywszy się tej ze summę, własnej mojej dziewięci tysięcy cessią y transfuzią prawa swego na mnie y dziatki mojej uczynił. Ja z miłości mojej stryrowskiej residium tej summy, która przy nim zostaje y rzeczy w protestacji opisanej opuszczam. Jezeliby jednak kiedykolwiek jaką prepeditią małżąc mojej tak w zastawnej tej majątności, jako y inszych ode mnie dożywociem zapisanych, czynić chciał, albo się w opiekę jaką niepotrzebuje nad wolą moją udawał, tedy prawnie dochodzić wszystkiego według protestacji uczynionej małżąc mojej zlecę y te tedy summę, jako y insze wszystko, co się wyżej pomieniło, tak majątności dziedziczną zastawną \ (24r) zastawne, gdziekolwiek będące summy długiem prostym, komukolwiek przez niepożyczoną mianowicie panu Ryłskiemu dwa tysiące przez mnie samego daną y inną wszelakie synowi memu przereczonemu Franciszkowi Potockiemu tym, ostatniej woli testamentem moim leguję y zapisuję, którego: gdy pan Bog wszechmogący chować będzie raczył ma zostawac przy miłej małżąc mojej — paniey Zofiey Trzyscinskiej Potockiej, jako matce swojej, której na wszystkich dobrach moich ruchomych y nieruchomych, toiest dziedzicznych zastawnych y summach pieniężnych, także y wszystkich sprzętach [!], do moich zapisałem dożywocie w grodzie Sędomirskim. Tedy ten zapis dożywocia tym ze testamentem moim approbuje ufając cale, że jako matka dziadkom swoim krzywd nie uczyni y o wszem według ich lat da ym przystoyną ćwiczenie, a zem w grodzie Sędomirskim zapisał długiem małżąc mojej szesc tysięcy złotych na majątności mej wszystkiej. Tę według zapisu jej samej y successorom iej służyć mają, a że jeszcze w tamtych krajach pokoy doskonały z kozakami nie stanął, żeby miła małżąka moja nie mogła przysc do zazywania tamtych majątności \ (24v) majątności, tedy przy tutejszych majątnościach w wojewodstwie Lubelskim, będących, toiest wsiach Woli Reczyckiej y Dąbrowie y częściach w Potoku y poddanych, także Folwarkach y Gumnach zostając onych pacifici zazywac y dziatkom moim z nich pronidowac ma bez czynienia zadnych przeszkod od wszelakich osob krewnych y blizkich moich, także rzeczy ruchome wszystkie, jakoby dla stada, srebra między ciny y inszą sprzęty domową małżąc moiej, która przez wszystkie czasy on nie wleciech moich podeszłych usługowała y o zdrowiu moim radziła, daie daruję corce moiej Annie, jeśli iej Pan Bog da przysc do lat y postanowienia zapisuję posagu złotych polskich dwadzieścia tysięcy ze wszystkich dobr moich. Jezeliby jednak jnraty y spustoszenie majątności tamtych do zebrania tej sumy niewyniosło, tedy według proporcji majątności y intrat na ten czas urodzonego swego y rodzicielki upominac się będzie. A zostawując executorami tego testamentu mego urodzonych ich mlciów panow Karola, Jana y Andrzeia Potockich, synowcow moich, dla prac którą by w postępach prawnych \ (25r) prawnych, albo w jakimkolwiek ukrzywdzeniu poostalały [!] małżaki y dziatek moich podymowali summe pięć tysięcy y trzysta złotych, z osobna panu Andrzeiowi dwiescie złotych, ktorem był winien s tej ze summę (: exekutując summę pięćset

złotych, ktoremi naznaczył do kościoła Potockiego:) u jej młci paniey Jordanowey teraznieyszey, przeszley małzaki sławney pamięci jego młci pana Krzysztopcha Gniewosza, y potomkow jego młci pozostałych tym ze przerzeczonym executorom testamentem moym leguię y zapisuię, sługom moym y czeladzi, tak słuzały, jako y dwornej prostey, który tylko mnie usługowali, aby jm zasługi ych wedle woley moey y zasług jch nagrodzono, aby byli contenci, osobliwie pannie Zuzannie Boieleckiey, złotych dwiescie panu Lewkowskiemu, złotych dwiescie Maliszewskiemu, złotych dwiescie Suchodolskiemu, złotych dwiescie Białoszyckiemu, złotych dwiescie Niemirŷckiemu, złotych pięćdziesiąt Bieleckiemu, złotych sto y srebra Białoszczaku \ (25v) Jędzeyowi, złotych szeszdziest Slosarzowi, złotych dwadzieścia Janowey, złotych dwadzieścia Białobrzeskemu, według obligowey złotych pięćdziesiąt tym wszystkim z maiętnosci tamtey Wielelnickiey doszedszy małzaka moia placic powinna będzie. A iezeliby który z nich chciał na gruntach Wielelnickich, albo słobodach osadniczych, tedy w tych summach jm dawac według summy ode mnie naznaczoney. O poddanych tez proszę, aby według zachowania mego zostawali y krzywdy zadney w prawach swoich dawnych nie mieli, a yz tez rozne processa z rozniemi osobami ode mnie względem dobr Wielelnickich zarzētę y nieskonczonę mianowicie z successorami nieborczykow, panow Wilanow, y innemi osobami zostaią, tedy tez processa y długi recznię u kogo kolwiek będące y znayduiące osobę syna mego Franciszka Potockiego wszystkie a wszystkie ogółem wlewam y transfunduię, a opiekunami dla obrony pewnieyszey dziatkom moym zaznaczam y unizenie pokornie upraszam \ (26r) upraszam mianowicie jasnie wielmożnego jego młci pana Jana na Zamoysciu Zamoyskiego, wojewodę Kiiowskiego, mego młciwego pana; jasnie wielmożnego jego młci pana Krzysztofa z Łohoyksa Tyszkiewicza, wojewodę Czernihowskiego, jako dobrodzieia mego, z ktorego domu jeszcze za zywota z dawnych czasow dobrodzieystwa doznawałem, rozumiem, ze y po zywocie moym łaskę y dobrodzieystwo swoię pozostałym potomkom moym oswiadczyć raczy, jego młci pana Jerzego Sornela, sędziego ziemskiego Lubelskiego, jego młci pana Adama Drzewickiego, podsędkę ziemskiego Lubelskiego, jego młci pana Jana Czermińskiego, jego młci pana Moyiesea Szeniutę, stryia małzaki mey, jego młci pana Wacława Szeniutę, brata przyrodnego małzaki mey, jego młci pana Jana Karola Potockiego, podczaszego Podolskiego, jego młci pana Andrzeia Potockiego, jego młci pana Mikołai Bieleckiego, aby jch młc nie względem zasług moych jch młciom, ale względem ludzkosci y dobrodzieystwa \ (26v) y dobrodzieystwa swego tey prace sie podiawszy łaskawie potomkom moym y miłey małzace moiey stawili, za co Pan Naywyszszy Sam będzie nagrodą jch młciom, y tak tedy ostatniey woli moiey ten testament wonczę y zawieram, usilnie prosząc, aby we wszystkim podług woli moiey ostatniey y opisanie sie stało napominaiąc w tym, aby nikt y zadna osoba tak z krewnych blizkich moych y dalekich osob sprzecznemi nie byli y przeciwko tey ostatniey woli moiey nie przerzyli y nie naruszali, ktorego kozdego sprzecznego tey ostatniey woli moiey y nie dosic czyniących na sąd Pana Zbawiciela mego pozywam j na to ten ostatniey woli moiey testament moý zostaw się s pieczęcią

y podpisem ręki moiey, takze s pieczęcmi y s podpisami rąk jch m̃ panow przŷł
moych, ode mnie do podpisu oczewiscie uproszonych, na podpisach wzey mia-
nowanych działo się w Woli Rzeczyckiey roku tysiąc szescset pięcdziesiąt dzie-
wiątego mj̃ca January dwudziestego czwartego dnia. У того тестаменту при
печати их подпис рукъ тими слова, Seweryn Potocky, Mikołay Bielecky z bielzem,
д[?]за котории дело те замест за поданем и прозбою з виименованого его
мл, а за принятемъ моим урядовим до к̃нигъ нинешних кгородских оуруцких
слово v слово ест уписано.

SUMMARY

THE LAST WILL OF SEWERYN POTOCKI FROM POTOK (1659)

The article presents the testament of Seweryn Potocki (1659). The testament was entered in the Owrućh Municipal Government Year (Record) Book (1678) approximately 20 years after its creation. Some graphic and phonetic features of this testament are analyzed in the linguistic comment on the testament.

Keywords: testament, Seweryn Potocki, language interference, graphic and phonetic features.